

ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISM FOR ENSURING THE DEVELOPMENT OF THE NATIONAL ECONOMY IN THE POST-WAR PERIOD

*Matviievskiyi Nazar **

Received: 2024-12-03

Accepted: 2025-01-02

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15249826>

Annotation. The article offers a comprehensive theoretical and methodological reflection on the organizational and economic mechanism as a key instrument for ensuring the development of Ukraine's national economy in the post-war period. The study is based on a critical analysis of contemporary academic literature, economic policy practices, and interdisciplinary approaches to post-crisis reconstruction. It is established that a modern organizational and economic mechanism should not function as a hierarchical system of regulation but rather as a flexible, adaptive, and polycentric structure combining institutional, financial, managerial, and socio-humanitarian components.

Special attention is given to the role of the state in coordinating recovery mechanisms through the paradigm of smart governance, which involves a shift from direct intervention to facilitation of partnerships, transparency, and digital accountability. At the same time, the article proves that effective recovery depends not only on normative or financial instruments but also on the ability to engage the private sector in the long-term co-creation of economic space and on the deep mobilization of human capital as a source of innovation, social cohesion, and professional adaptability. The article proposes a structural model of the organizational and economic mechanism, presenting it as a multidimensional system of interactions aimed at achieving sustainable, innovative, and inclusive development.

The functional roles of the state in the post-war economy are systematized, the conditions for effective public-private partnerships are outlined, and the potential of European integration is analyzed not only as a source of financial assistance but also as a driver of regulatory modernization. The study concludes that recovery should not be perceived as a return to the pre-war "normal," but as a complex and responsible process of designing a new economic reality grounded in the synthesis of national identity, strategic vision, and institutional maturity.

Keywords: post-war development, organizational and economic mechanism, smart governance, public-private partnership, human capital, economic recovery.

* PhD student, Lviv Polytechnic National University, <https://orcid.org/0000-0002-9989-5689>

Вступ

Становлення організаційно-економічного механізму розвитку національної економіки в умовах післявоєнного періоду є не лише науковим завданням, а й екзистенційним викликом, що визначає горизонти державної спроможності, цивілізаційного вибору та темп трансформації посткризового простору. Повномасштабне вторгнення РФ в Україну спричинило руйнацію виробничої інфраструктури, рукописної логіки ринку праці, деградацію логістичних мереж і, найголовніше, порушення довіри до усталених економічних практик. У цьому контексті конструювання дієвого організаційно-економічного механізму має спиратися не лише на критичний переосмислення вітчизняної наукової традиції, а й на інтеграцію новітніх підходів, що виникають у діалозі з європейським та глобальним досвідом.

Аналіз фахових джерел засвідчує, що українська економічна наука вже протягом кількох десятиліть активно розробляє концепт організаційно-економічного механізму як складного системного утворення, покликаного забезпечити адаптивність, стійкість і стратегічну узгодженість економіки. Зокрема, у праці І. М. Вахович було закладено засадничі підходи до формування цього механізму в регіональному вимірі, що дало підстави для подальшого розвитку інтегративного бачення економічного управління [2]. Проблематику сталого розвитку в контексті організаційно-економічних інструментів докладно розглянуто С. В. Бурлуцькою, яка запропонувала системну стратегію підвищення пружності економіки до зовнішніх збурень [1]. Водночас праці П. Р. Пуцентейла, О. С. Кічука, М. О. Кизима та В. Є. Хаустової поглибили розуміння галузевих і міжсекторальних вимірів такого механізму, особливо в площині малого підприємництва, університетської економіки та агропромислового виробництва [5; 6; 12].

Окремо слід виокремити дослідження, що підносять на вищий рівень методологічну рамку аналізу. Праця О. С. Хринюка та М. О. Дергалюк засвідчує поступову еволюцію категорії "організаційно-економічний механізм", розкриваючи її як конструкцію зі змінною геометрією, здатну реагувати на цивілізаційні зсуви [15]. Істотний внесок у сучасне осмислення цієї проблематики зробив О. С. Вишневський, який через призму цифровізації процесів стратегування запропонував нове бачення координації економічних систем у цифрову добу [3]. Тимчасом як Д. М. Матрунчик звертається до аналізу післявоєнної трансформації крізь призму цілепокладання, інституційної координації та регіональної специфіки, обґрунтовуючи детермінанти інноваційної дії держави [8; 9].

На перетині економічної теорії та практичної економічної політики особливої актуальності набувають дослідження щодо механізмів публічно-приватного партнерства як одного з наріжних каменів післявоєнного відновлення. Праці П. І. Надолішнього, Н. В. Піроженка, а також В. Ю. Дороша й співавторів репрезентують не просто інструментарій фінансової та інституційної взаємодії, а своєрідну філософію кооперації у відбудові держави [4; 11]. Комплементарним до цього є внесок Т. В. Мединської та І. Л. Боднарюк, які акцентують на міжнародній допомозі не як одноразовому фінансовому ресурсі, а як індикаторі здатності до партнерської відповідальності [10].

Попри значний науковий доробок, що охоплює широкий спектр підходів – від концепцій стійкого розвитку до інституційних моделей – залишається відчутною методологічна лакуна, пов'язана з інтегральним баченням організаційно-економічного механізму саме в умовах післявоєнної трансформації, коли постає потреба не лише в реконструкції втраченого, а в побудові нової економіки з урахуванням геополітичних, соціокультурних і технологічних зсувів. У цій площині досі недостатньо розкритими

залишаються питання координації державної політики, залучення людського капіталу в умовах міграції та демографічного навантаження, ролі діджитал-інфраструктур як основи економічного суверенітету.

Метою цього дослідження є виявлення теоретико-методологічних засад і практичних компонентів організаційно-економічного механізму забезпечення розвитку національної економіки в післявоєнний період, з урахуванням особливостей українського соціально-економічного контексту, потенціалу публічно-приватної взаємодії, мобілізації людського капіталу та європейської інтеграції. Зазначена мета передбачає міждисциплінарний підхід до розкриття структури механізму, його функцій, детермінант ефективності й перспектив адаптації до нових реалій глобального світу.

Результати

Феномен післявоєнної економіки, що зазнав системних руйнувань інституційної довіри, інфраструктурної цілісності та кадрового потенціалу, потребує не лише інженерного проектування відновлення, а й філософії нового економічного буття. У цьому сенсі теоретичний дискурс має розпочинатися з рефлексії над природою організаційно-економічного механізму не як жорсткої структури управління, а як змінної, динамічної конфігурації взаємодій, що втілює собою координацію рішень, ресурсів і відповідальностей.

Базовим для осмислення даної категорії виступає її двокомпонентна природа, що поєднує організаційні форми впорядкування економічної діяльності та економічні важелі впливу на суб'єкти господарювання, які, перебуваючи у полі стратегічного управління, формують нову логіку розвитку. За таких умов визначальною постає методологічна позиція, згідно з якою організаційно-економічний механізм не є автономною підсистемою, а функціонує як результат взаємодії інституційної структури, правових норм, ресурсної бази, людського капіталу та когнітивної мотивації учасників економіки [15].

Зазначені підходи дозволяють перейти від абстрактного нормативізму до концепції відкритої дії – системи, яка передбачає не лише регуляторний тиск, а й створення умов для саморегуляції, для саморозвитку середовищ. Саме тому вітчизняна дослідницька традиція дедалі більше фокусується на адаптивності, пружності та ситуативній чутливості механізмів розвитку, зокрема через концепт стратегічної пружності, запропонований у межах дослідження С. В. Бурлуцької [1].

Крім того, методологічна значущість категорії полягає у її здатності вбирати в себе трансверсальні елементи – цифрову трансформацію, когнітивний вимір управління, мережеву логіку взаємодії, що спостерігається в сучасних підходах до стратегування, зокрема в роботах, які аналізують цифровізацію як інструмент ідентифікації ризиків та алгоритмізації управлінських рішень у макроекономічному просторі [3]. У цьому сенсі сам механізм уже не мислиться лише як агрегат фінансово-правових інструментів, а радше як складна платформа координації цілей, інтересів, інтелектуального потенціалу й технологічної синергії.

В умовах післявоєнного періоду особливої ваги набуває інституційно-територіальна складова механізму, яка задає координати можливого зростання в обставинах територіальної фрагментації, соціальної поляризації та потреби інтеграції внутрішньо переміщеного населення. У цьому контексті доречно згадати позицію Д. М. Матрунчика, який обґрунтовує важливість цілепокладання як первинної дії економічного механізму в новому історичному вимірі, коли економіка має розгортатись не з логіки "повернення до норми", а з логіки "перевинайдення норми" [9].

Ключовою відмінністю сучасного етапу є також те, що межі між державним, приватним і громадянським секторами більше не є непроникними. Вони радше формують середовище взаємопроникнення, де компетенції, ризики й очікування розподіляються у динамічному просторі колективного впливу. Цей аспект методологічно значущий, оскільки дозволяє вийти за рамки класичних схем централізованого управління й перейти до моделі мережевої організації, де публічно-приватна взаємодія перестає бути інструментом компенсації слабкостей держави, натомість перетворюється на органічний механізм мобілізації ресурсів і довіри [4].

Отже, організаційно-економічний механізм у фазі реконструктивного зростання постає як складна, нелінійна, інституційно вмотивована система, що здатна акумулювати як зовнішні, так і внутрішні імпульси розвитку. Методологічно доцільно розглядати його як матрицю, в якій перетинаються інструментальні, мотиваційні, координаційні та етичні параметри дії, що уможливорює побудову економіки не лише як об'єкта управління, а як простору смислу, справедливості та майбутнього.

Сучасна національна економіка України, поставлена перед викликами воєнного лихоліття, втратила не лише частину матеріального виробничого потенціалу, а й певну цілісність структурно-функціональної конфігурації. Проте саме ця криза, як парадоксально це не звучить, створює історичне вікно можливостей для переосмислення усталених парадигм і формування нової архітекτονіки економічного буття. Ті параметри, які раніше визначали межі допустимого у виробничій, соціальній, фінансовій і регіональній політиці, тепер можуть – і повинні – бути переглянуті в площині ціннісної ревізії, технологічного стрибка та стратегічного переорієнтування.

У цьому контексті одним із ключових зсувів постає перехід від інерційної моделі розвитку до моделі конструктивного оновлення, яка ґрунтується не на простому відновленні довоєнного стану, а на створенні нових виробничих, логістичних і фінансових ланцюгів. Йдеться не про "реставрацію економіки", а про її "реархітектуризацію", коли центр ваги зміщується від екстенсивного зростання до інноваційно-адаптивного типу розвитку, що потребує відповідної трансформації як у структурі виробництва, так і в логіці стратегування [8].

Найбільш виразним проявом зазначеного зсуву є зміна позиціонування держави: із суб'єкта, що лише компенсує втрати, вона має стати інтегратором зусиль, платформою для співтворення економічного ландшафту. У цьому аспекті економіка більше не мислиться як сума автономних секторів – натомість домінує логіка горизонтальних зв'язків, взаємодоповнюваності, синергій. Зокрема, в умовах втрати частини промислових кластерів і енергетичних вузлів особливого значення набуває здатність системи до реконфігурації – перенесення виробництв, диверсифікації джерел енергії, розвитку локальних мереж малого і середнього підприємництва як основи економічної живучості регіонів [6].

Окремим вектором парадигмального оновлення постає діджиталізація як рушій структурної модернізації. Її функція більше не обмежується роллю інструменту автоматизації чи обліку, а трансформується в основу прийняття рішень, платформу прозорості, механізм підзвітності та простір для технологічного прориву. Досвід цифрового стратегування, що розгортається в рамках сучасних економічних досліджень, підтверджує можливість створення моделей інтелектуальної адаптації економічних систем до швидкоплинного середовища [3].

У цьому вимірі особливого значення набуває категорія людського капіталу, яка більше не є допоміжною до капіталу матеріального, а набуває домінантного характеру як головного носія інноваційності, стійкості й адаптивної компетенції національного господарства. Як слушно зазначає Ю. Ю. Точиліна, саме інтелектуалізація трудового

потенціалу, його переформатування відповідно до запитів відновлення та модернізації, формує основу інноваційного прориву у післявоєнний період [13].

Поряд із внутрішньоекономічними імперативами модернізації зростає вага міжнародного виміру структурних змін. Не йдеться лише про залучення фінансової допомоги чи іноземних інвестицій, хоча ці чинники залишаються критично важливими. Радше йдеться про перенесення моделей економічного управління, логіки партнерства, систем підзвітності, які властиві країнам ЄС, на українське підґрунтя – із його соціальною складністю, історичними травмами й політико-інституційними обмеженнями. У цьому сенсі міжнародна допомога, проаналізована у новітніх дослідженнях Т. В. Мединської та І. Л. Боднарюк, може розглядатися не як зовнішній ресурс, а як спільне архітектонічне зусилля, покликане інтегрувати українську економіку в тканину глобального сталого розвитку [10].

Нарешті, важливим елементом парадигмального зсуву постає переосмислення конкурентного середовища. Воно більше не обмежується ринковими стимулами – конкуренція розгортається в полі інституцій, стандартів, довіри. Як засвідчує аналіз дилем підтримки конкурентоспроможності у сучасній українській економіці, підготовлений І. Г. Фадєєвою та Н. А. Дубовик, без ефективного стратегічного дизайну навіть найкращі проекти залишаються інертними в просторі практики [14].

Таким чином, парадигмальні зсуви, що формуються у структурі національної економіки, є водночас відповіддю на трагедію війни й виявом амбіцій націй, які мають відвагу перебудовувати себе в ім'я тривалого і справедливого розвитку. Вони вимагають не лише технократичного осмислення, а й моральної інтенції, здатності думати економіку як майбутнє, а не лише як звіт про минуле.

Розгортання організаційно-економічного механізму в умовах післявоєнної трансформації не може здійснюватися за інерцією довоєнних підходів, оскільки предмет дії цього механізму суттєво змінився: він більше не зводиться до забезпечення стабільності чи економічного зростання в умовах передбачуваності, натомість його завданням стає забезпечення відновлення, адаптації та довгострокової стійкості в ситуації радикальної невизначеності. У цьому сенсі постає потреба в уточненні його структурної побудови та логіки функціонування.

У поствоєнному контексті організаційно-економічний механізм повинен бути розглянутий не як сукупність окремих функціональних інструментів, а як єдина цілісність, що формує контури політики реконструкції – з урахуванням і регіональних відмінностей, і секторальної пріоритизації, і ризиків зовнішньої залежності. Його структура охоплює чотири взаємопов'язані блоки: інституційно-правовий, фінансово-ресурсний, інфраструктурно-управлінський та соціогуманітарний. Кожен із них, хоч і набуває власної функціональної логіки, взаємодіє з іншими в динаміці стратегічного управління, формуючи гнучку, але не аморфну систему.

Інституційно-правовий блок визначає межі можливого та забезпечує нормативну обґрунтованість усіх подальших дій. У цьому контексті ключовим є забезпечення стабільності прав власності, довіри до судової системи, передбачуваності фіскальної політики. Водночас надважливою залишається адаптація нормативного середовища до вимог ЄС, що зумовлює багаторівневу гармонізацію регуляторних актів [11]. Саме ця сфера дозволяє уникнути ситуацій, коли механізми відновлення блокуються через правову невизначеність або надмірну адміністративну вагу.

Фінансово-ресурсний блок фокусується на забезпеченні ресурсної бази для розвитку, включаючи державне фінансування, міжнародну допомогу, кредитно-банківські інструменти, інвестиційні платформи та механізми залучення приватного капіталу. Його особливість полягає у поєднанні централізованого розподілу з децентралізованою ініціативністю, що дозволяє гнучко реагувати на запити знизу. При

цьому акцент має бути зміщений у бік мультиплікаторних ефектів – підтримка таких галузей і проєктів, які здатні генерувати нові точки зростання і забезпечити довготривалий ефект [10].

Інфраструктурно-управлінський блок втілює організаційні форми реалізації економічних рішень: від системи цифрового моніторингу проєктів до механізмів координації між центральними та місцевими органами влади. Особливої ваги тут набуває питання вертикальної і горизонтальної узгодженості, що передбачає побудову спільного інформаційного простору, прозорих каналів зворотного зв'язку та гнучких процедур ухвалення рішень. У цьому сенсі цифрова трансформація стає не опцією, а необхідністю: лише технологічна логіка дозволяє забезпечити інтегрованість і підзвітність в умовах масштабної реконструкції [3].

Соціогуманітарний блок – той елемент механізму, який часто залишається на периферії уваги, однак саме він забезпечує його людську, ціннісну і соціально легітимну основу. Йдеться про політику зайнятості, реінтеграцію ветеранів, розвиток освіти, охорони здоров'я та культури. Лише за умови включення цих сфер до стратегії економічного відновлення можна говорити про механізм, здатний генерувати не лише економічну ефективність, а й соціальну справедливість. Вагомий внесок у осмислення ролі людського капіталу в цьому контексті представлений у дослідженні Ю. Ю. Точиліної [13].

Для візуалізації логіки взаємодії структурних елементів механізму доцільно запропонувати схему функціональної моделі організаційно-економічного механізму післявоєнного розвитку економіки, що демонструє, як вищезазначені блоки – інституційний, фінансовий, управлінський та соціогуманітарний – не функціонують ізольовано, а перебувають у режимі постійного зворотного зв'язку, утворюючи множинні петлі регуляції, адаптації та узгодження.

Рис. 1. Функціональна модель організаційно-економічного механізму післявоєнного розвитку економіки

Запропонована схема не лише візуалізує систему, а й дозволяє оцінити її потенціал до масштабування, гнучкості та відтворення. Вона підтверджує тезу, що організаційно-економічний механізм не є жорстко зафіксованою конструкцією – навпаки, його життєздатність вимірюється здатністю до оновлення, відкритості до нових форм партнерства, технологічних інновацій і соціальних практик. Саме така відкритість і багатовекторність дозволяє йому слугувати інструментом не лише відбудови, а й перетворення кризи на точку опори для майбутнього розвитку.

Післявоєнна економіка потребує не просто політичної волі або фінансових впливів – вона вимагає нової якості державності, спроможної не лише оперативно реагувати на кризові виклики, а й стратегічно мислити майбутнє, вибудовуючи довготривалі моделі розвитку. Відтак роль держави у координуванні організаційно-економічного механізму набуває рис не стільки класичного дирижизму, скільки смарт-управління – гнучкої, адаптивної системи дій, що функціонує на основі даних, прозорості, координації та партнерства.

У минулому державне регулювання в Україні часто зводилось до надмірного втручання, фрагментарного перерозподілу ресурсів і короткотермінового реагування на виклики. Проте нова реальність вимагає переходу до моделі стратегічної державності – не бюрократичного адміністрування, а інтелектуального управління. Це передбачає зміщення фокусу з контролю на сервіс, з директивності – на модерацію, з централізації – на багаторівневу динаміку координації. Особливої актуальності ця парадигма набуває в контексті європейської інтеграції, що вимагає від держави бути не лише арбітром, а й фасилітатором змін [11].

Завдання держави у післявоєнному відновленні не обмежуються лише формуванням бюджетної політики чи забезпеченням нормативної стабільності. Ідеться про виконання комплексу взаємопов'язаних функцій, кожна з яких передбачає власну логіку інструментів, підзвітності й очікуваних результатів. Для кращого розуміння цієї функціональної диференціації доцільно навести таблицю, у якій представлено узагальнення за трьома вимірами: функціональна роль, операційні інструменти, очікувані ефекти.

Таблиця 1

Основні функції держави в координуванні організаційно-економічного механізму післявоєнного розвитку

Функціональна роль	Операційні інструменти	Очікувані ефекти
Стратегічне планування	Національні програми відновлення; планування регіонального розвитку; цифрові платформи стратегування	Узгодженість цілей, системна візія розвитку, скорочення асиметрій
Інституційна координація	Міжвідомчі центри, державні агентства відновлення, публічно-приватні ради	Синергія дій між державними, бізнесовими та громадськими структурами
Регуляторна модернізація	Спрощення процедур, дерегуляція, імплементація <i>acquis</i> , правові «пісочниці» для інновацій	Підвищення ефективності інституцій, створення передбачуваного бізнес-клімату
Ресурсна мобілізація	Державні гарантії, багатоканальне фінансування, компенсаційні механізми для інвесторів	Залучення інвестицій, зниження ризиків, розширення джерел фінансування

Соціальна реінтеграція	Програми працевлаштування ветеранів, навчання та перекваліфікація, розвиток соціального підприємництва	Включення вразливих груп у відновлення, зростання людського потенціалу
Цифрове забезпечення управління	Реєстри, модулі прозорості, big data-аналітика, моніторинг реалізації політик	Прозорість, зменшення корупційних ризиків, ефективність управлінських рішень
Інтернаціоналізація економіки	Угоди з міжнародними фінансовими інституціями, координація донорської допомоги, залучення експертних місій	Підвищення якості політик, наближення до європейських стандартів, зростання довіри

Наведена таблиця репрезентує багатогранність функціональної ролі держави в умовах повоєнної трансформації. Вона більше не є виключно розпорядником чи регулятором, а перетворюється на платформу, яка дозволяє генерувати й узгоджувати інтереси, розгортати логіку стратегічної взаємодії між усіма суб'єктами розвитку. Таким чином, координуюча функція держави полягає не в домінуванні, а в забезпеченні конвергенції зусиль – у створенні умов для того, щоб організаційно-економічний механізм став не інструментом виживання, а системою прориву.

У поствоєнному ландшафті української економіки, де масштаби руйнувань перевищують звичайну спроможність державних ресурсів, а соціальна тканина суспільства потребує не просто підтримки, а глибокого відновлення, набувають особливого значення два фундаментальні вектори: стратегічне публічно-приватне партнерство (ППП) та мобілізація людського капіталу. У своїй взаємодії ці два чинники формують синергійну основу економіки нового типу – економіки взаємної відповідальності, гнучкої координації та довіри.

Публічно-приватна взаємодія у післявоєнний період виходить за межі класичних моделей концесій або спільного фінансування інфраструктурних проєктів. Йдеться про нову архітектуру взаємодії, в якій держава, бізнес і громадянське суспільство стають ко-архітекторами розвитку, де кожен із суб'єктів має не лише інтерес, а й зобов'язання перед спільним простором дії. Такий підхід дозволяє подолати як інституційну фрагментацію, так і дефіцит довіри, який є наслідком довготривалого конфлікту та адміністративної непередбачуваності [11].

У контексті масштабного відновлення особливо важливим постає механізм пріоритезації партнерських проєктів – не за ознакою політичної доцільності, а за показниками мультиплікативного ефекту, соціального впливу та здатності до довгострокової самодостатності. У цій площині PPP може виступати не лише фінансовим інструментом, а й форматом розгортання нової інфраструктури соціального капіталу: бізнес, що бере участь у відбудові лікарень, шкіл, логістичних вузлів, водночас інвестує у власне майбутнє, формуючи довготривалі зв'язки з локальними громадами [4].

Проте жоден механізм, жодна політика не здатні реалізуватись без належного кадрового та мотиваційного забезпечення. Питання людського капіталу у повоєнній Україні набуває особливої складності, адже йдеться не лише про дефіцит кваліфікованої робочої сили, а й про масовий досвід травматизації, вимушену міграцію, зміну професійної ідентичності та соціальних очікувань. Як справедливо зазначено у дослідженні Ю. Ю. Точиліної, інноваційна трансформація можлива лише за умови

інтелектуального переозброєння, підкріпленого державною політикою в сфері освіти, охорони здоров'я та професійної реадаптації [13].

В умовах воєнної і післявоєнної реальності людський капітал перестає бути лише фактором виробництва – він стає джерелом стійкості та перетворення. Тому завдання держави полягає не лише в тому, щоб сприяти поверненню фахівців, які емігрували, чи працевлаштуванню ветеранів, а й у побудові системи підтримки гідного професійного розвитку, що включає доступ до перекваліфікації, менторських програм, мікрогрантів для самозайнятості та механізмів інституційної реінтеграції тих, хто втратив зв'язок із ринком праці.

Варто звернути увагу на горизонтальні ініціативи, що розгортаються у співпраці з місцевим самоврядуванням, громадськими організаціями та освітніми інституціями. Вони формують середовище довіри, в якому людина знову відчуває себе не ресурсом, а активним учасником розбудови. Саме такі платформи дозволяють подолати поділ на "владну вертикаль" і "соціальний низ", утворюючи простір кооперації, в якому активність кожного стає внеском у загальне.

Отже, поєднання стратегічного PPP та глибокої мобілізації людського потенціалу – не лише інструментальних напрямів, а й ціннісних орієнтирів – формує синергетичну основу нового економічного порядку. У цьому порядку розвиток більше не є результатом команди згори, а стає результатом спільного проектування, що вимагає не лише розуму, а й довіри. Саме довіра, як соціальний і економічний ресурс, є основою живої, а не схематичної економіки відновлення.

Висновки

У дослідженні розкрито складну, поліфонічну природу організаційно-економічного механізму як конструкції, що у повоєнний період виконує не лише технократичну функцію управління ресурсами, а й виступає носієм стратегічної волі нації до відновлення, самоперебудови та поступу. Означений механізм, структурно побудований на засадах інституційної інтеграції, фінансової гнучкості, управлінської прозорості та соціогуманітарної орієнтації, виявляється здатним реагувати на виклики екзистенційного масштабу, трансформуючи розпорошені зусилля в узгоджену динаміку розвитку.

Аналіз наукових джерел засвідчив наявність глибокого теоретичного підґрунтя для формування таких механізмів, проте також окреслив лакуни, пов'язані із синтезом класичних структур регуляторного впливу й новітніх підходів, що вимагають включення цифрових, партнерських та ціннісно-орієнтованих практик. Сучасний стан національної економіки – позначений руйнацією, втратою, але й безпрецедентною мобілізацією волі до життя – вимагає саме такого, комплексного і адаптивного підходу.

Виявлено, що ключовими детермінантами дієвості механізму є: гнучка координація з боку держави на засадах смарт-управління; здатність публічно-приватного партнерства продукувати не лише фінансовий, а й соціальний капітал; системна політика у сфері людського потенціалу, яка формує нову якість економічного громадянства. У цьому контексті організаційно-економічний механізм функціонує як простір перетину горизонтів – політичного, соціального, технологічного – й одночасно як каркас, здатний витримати вагу майбутнього.

Особливе місце у відбудові займає європейський вектор, що не зводиться до залучення макрофінансової допомоги, а потребує глибокого інституційного зрощення з цінностями ЄС, імплементації стандартів доброго врядування, економічної солідарності та відкритості до інновацій. У цьому процесі ключовою є не механічна імплементація норм, а здатність національної економічної системи вбудовуватись у

нову архітектуру глобального співжиття – зберігаючи суверенітет, гідність і здатність до власного проектування майбутнього.

Таким чином, організаційно-економічний механізм післявоєнного розвитку має розглядатися не як інструмент компенсації втрат, а як жива, чутлива до історичного моменту система, що здатна перетворити національну економіку з об'єкта відновлення на суб'єкт дії – зруйновану, але не зламану, відкриту до світу, але міцно вкорінену в національному сенсі.

Список використаних джерел

1. Бурлуцька, С. В. (2016). Стратегія забезпечення пружності сталого розвитку національної економіки: теорія та практика. <https://dspace.nuft.edu.ua/bitstreams/829ceb25-1449-4d23-913a-ee1fdc7b9ed1/download>
2. Вахович, І. М. (2002). Організаційно-економічний механізм формування та реалізації стратегії розвитку регіону. http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=ARD&P21DBN=ARD&Z21ID=&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=DOC/2001/01vimsrs.zip
3. Вишневський, О. С. (2021). Цифровізація процесу стратегування розвитку національної економіки. *Національна академія наук України*. https://iie.org.ua/wp-content/uploads/2021/04/dysertatsiia_vyshnevskyj-o.s..pdf
4. Дорош, В. Ю., Махмер, Р. Р., & Дорош, В. В. (2023). Механізм реалізації публічно-приватного партнерства у поствоєнній трансформації України. *Економічні науки. Серія "Регіональна економіка"*, (20 (79)), 26-36. http://e-region.lutsk-ntu.com.ua/index.php/ekonomichni_nauky/article/download/161/162
5. Кизим М. О., Хаустова В. Є., Решетняк О. І. (2021). Організаційно-економічний механізм інтеграції освіти, науки та бізнесу: модель сучасного університету. *Проблеми економіки*, (4), 29-41. https://www.researchgate.net/profile/Viktoriia-Khaustova/publication/358357082_Organizacijno-ekonomichnij_mehanizm_integracii_osviti_nauki_ta_biznesu_model_sucasnogo_universitetu/Organizational_and_Economic_Mechanism_of_Education_Science_and_Business_IntegrationThe_Modern_Univers/links/61fd810f1674b45977c42c2d/Organizacijno-ekonomichnij-mehanizm-integracii-osviti-nauki-ta-biznesu-model-sucasnogo-universitetu-Organizational-and-Economic-Mechanism-of-Education-Science-and-Business-IntegrationThe-Modern-Uni.pdf
6. Кічук, О. С. (2009). Організаційно-економічний механізм сприяння розвитку малого підприємництва. *Одеса: Одеський державний економічний університет*. http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=ARD&P21DBN=ARD&Z21ID=&Image_file_name=DOC/2009/09kosrmp.zip&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1
7. Кулініч, О. М. (2012). Сталий розвиток національної економіки як ознака цивілізаційних процесів XXI століття. *Актуальні проблеми економіки*, (1), 25-31. http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/ape_2012_1_5.pdf
8. Матрунчик Д. М. (2022). Інноваційна трансформація поствоєнної економіки України: детермінація цілепокладання та регіональні особливості. *Проблеми економіки*, (4), 102-110. http://jnas.nbuv.gov.ua/j-pdf/Pekon_2022_4_11.pdf
9. Матрунчик, Д. М. (2022). Теоретико-методологічне забезпечення дослідження трансформації поствоєнної економіки: інституційно-

- територіальний контекст. *Економіка та суспільство*, 2524-0072. <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/2066/1994>
10. Мединська, Т. В., Боднарчук, І. Л., & Олійник, Н. Р. (2023). Міжнародна допомога як основа повоєнного відновлення економіки України. *Вісник ЛТЕУ. Економічні науки*, (73), 93-102. <http://journals-lute.lviv.ua/index.php/visnyk-econom/article/download/1396/1316/>
11. Надолішній, П. І., & Пироженко, Н. В. (2012). Публічно-приватне партнерство в Україні: теоретико-методологічні засади і умови інституціоналізації. *Теоретичні та прикладні питання державотворення*, (10), 17-52. http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/tppd_2012_10_4.pdf
12. Пуцентейло, П. Р. (2011). Організаційно-економічний механізм забезпечення сталого розвитку м'ясного скотарства. http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/3560/1/%D0%9F%D1%83%D1%86%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B5%D0%B9%D0%BB%D0%BE%20%D0%9F.%D0%A0.%20%D0%90%D0%9F%D0%95_2011.pdf
13. Точиліна, Ю. Ю. (2019). Роль людського капіталу в інноваційному розвитку національної економіки. <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/27347/1/%D0%A0%D0%9E%D0%9B%D0%AC%20%D0%9B%D0%AE%D0%94%D0%A1%D0%AC%D0%9A%D0%9E%D0%93%D0%9E%20%D0%9A%D0%90%D0%9F%D0%86%D0%A2%D0%90%D0%9B%D0%A3%20%D0%92%20%D0%86%D0%9D%D0%9D%D0%9E%D0%92%D0%90%D0%A6%D0%86%D0%99%D0%9D%D0%9E%D0%9C%D0%A3%20%D0%A0%D0%9E%D0%97%D0%92%D0%98%D0%A2%D0%9A%D0%A3%20%D0%9D%D0%90%D0%A6%D0%86%D0%9E%D0%9D%D0%90%D0%9B%D0%AC%D0%9D%D0%9E%D0%87.pdf>
14. Фадєєва, І. Г., Паламарчук, О. С., & Дубовик, Н. А. (2023). Аналіз дилем створення конкурентного середовища в економіці України: кейси підтримки. *Scientific notes of Lviv University of Business and Law*, (38), 158-167. <https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/download/881/803>
15. Хринюк, О. С., & Дергалюк, М. О. (2017). Генезис наукової думки щодо поняття організаційно-економічний механізм". *Економічний вісник Національного технічного університету України Київський політехнічний інститут*, (14), 267-274. http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/evntukpi_2017_14_43.pdf